

N:o 23.

Af Herr **Wallenberg:** *Angående tillägg till 1 § i 16 kap. Ärfdabalken.*

Med anledning af det betydande understöd, syftet af min motion, N:o 14, vid 1883 års riksdag vunnit, tillåter jag mig nu att, i något förändrad form, samma fråga till Riksdagens förnyade pröfning framställa.

Att familjefideikommissen, företrädesvis de, som utgöras af fast egendom å landet, icke böra under everldliga tider bibehållas, torde desto hellre medgifvas, som sådant strider mot den för snart fyratio år sedan gillade och antagna *lika arfsrätten* mellan syskon. Att på ett konstladt sätt i en hand bibehålla stora jordegendomskomplexer är också stridande mot den friare lagstiftning, som medgifver jordens styckning, hvilket på det hela taget leder till bättre odling af densamma och en tillökning i antalet sjelfständige jordegare och brukare. Detta är en statsekonomisk fråga, som icke får förbises af Riksdagen, hvilken har att tillse allt, som kan lända till vårt lands ekonomiska utveckling och förkofran.

Af de anmärkningar, som sistlidne riksdag gjordes mot min motion, vill jag endast upptaga följande. Främsta rummet bland de orimliga invändningarna intager utan tvifvel det förmenande, att Konung och Riksdag ej skulle ega lagenlig rätt upphäfva enskilda stiftelser, som

tillkommit under helt andra förhållanden och på en tid, då det ansågs lämpligt, att *en* telning i familjen skulle bibehållas rik på sina medarfvingsars bekostnad. Detta slags stiftelser underkändes redan 1810 derigenom, att nya sådana förbjödos, och när man tog det första steget 1810, så torde det vara på tiden att nu fullfölja den beträdda banan och afskaffa familjefideikommissen, så vidt de utgöras af jordegendom å landet eller hus i stad.

Med en rörande ömhet har en motståndare till denna reform förklarar sig stå på *de i oändliga led oföddes* rätt!

Skulle en sådan grundsats blifva gällande, så hade ständsriksdagen begått ett oerhördt våld, då den beslöt afskaffandet af *de i oändliga led oföddes* sjelfskrifna rätt att representera det svenska folket. Men lyckligtvis hafva statsmakterna sin lagstiftningsrätt, både att ändra grundlagar och att inskrida, der förändrade förhållanden stå i uppenbar strid emot så väl den gällande civila lagstiftningen som emot hela landets gagn och bästa.

Aktade ledamöter af Riksdagen anmälde sin reservation emot Lag-Utskottets afstyrkande betänkande i frågan och begärde, att en underdånig skrifvelse skulle aflåtas angående frågans utredning. Men äfven detta moderata förslag afvisades, enär man befarade att utredningen kunde bringa i dagen sådana upplysningar, att motionen ansågs både nyttig och lämplig. Jag blef glad öfver detta uttalande, ty det har bidragit att stärka min reformsträfvan.

Sist bör jag tillägga, att jag uttryckligen förklarar, att befintliga familjefideikommiss i lösegendom gerna må få blifva oberörda. Frågans vigt ligger deruti, att fast egendom i Sverige må framdeles kunna rättvist fördelas emellan lika berättigade arftagare.

På grund af hvad jag anfört tillåter jag mig föreslå, att ett sådant tillägg till § 1 i 16 kap. Ärfdabalken införes, hvarigenom bestämmes,

att de familjefideikommiss, som utgöras af fast egendom å landet eller i stad, och som nu finnas, ej må komma att längre bibehålla denna sin egenskap, än i nuvarande innehafvares hand och deras efterföljares, som äro eller blifva födda senast inom 1886 års utgång, och att sådana fideikommiss erhålla egenskap af fri egendom, när ingen till succession berätti-

gad arfvinge finnes, som blifvit född senast inom 1886 års utgång.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles vördsamt.

Stockholm den 26 Januari 1884.

A. O. Wallenberg.

N:o 24.

Af Herr **Wallenberg:** *Om bestämmande af ogift kvinnas myndighetsålder till tjuguet år.*

Vid 1856 års riksdag beslöts — efter åtskilliga förarbeten och heta strider — att ogift kvinna kunde blifva myndig vid uppnådda tjugufem års ålder. Riksdagsbeslutet ledsagades af den besegrade minoritetens mörka spådomar om ett störande och menligt inflytande på familjeförhållandena. Det oaktadt utkom en Kongl. förordning den 15 Juni 1858, som medgaf ogift kvinnas *vilkorliga* myndighet, i fall hon »hos Konungens Befallningshafvande anmälde sig vilja denna förmån åtnjuta.»

Det dröjde dock icke längre än till 1863 års riksdag förrän, utan mycket kif eller allvarsamt motstånd, denna lagbestämmelse förändrades derhän, att hvarje ogift kvinna förklarades *vara* myndig vid tjugufem års ålder, liksom mannen är det vid uppnådda tjuguet år. Kongl. förordningen af den 16 November 1863 stadfäste detta riksdagsbeslut. Mer än tjugu års erfarenhet har nu gifvit vid handen, att de hemska profetiorna icke slagit in, och nu mera hör man ingen beklaga den skedda förändringen, må hända med undantag för dem, som beklaga